

Information till sökande av litteraturstöd

Syftet med litteraturstödet är att främja kvalitet och mångsidighet i bokutgivningen så att läsarna garanteras ett brett urval av god litteratur.

Anslaget för utgivning och distribution av litteratur uppgår år 2008 till ca 38,4 milj kronor. Bedömningen sker i konkurrens med övriga sökta titlar. Kansliet gör bedömningen att medlen kommer att räcka till att stödja ungefär 40 procent av ansökningarna.

Beslut fattas av sex olika arbetsgrupper, med särskild kompetens att bedöma ansökningar inom sitt område. I grupperna ingår författare, översättare, kritiker, ämnesexperter och bibliotekarier. Varje arbetsgrupp har mellan fem och nio ledamöter och sammanträder fyra-sju gånger per år. Ledamöterna tillsätts av Kulturrådets styrelse. Arbetsgruppernas sammansättning kan ses på Kulturrådets webbplats: www.kulturradet.se/arbetsgrupper.

Litteraturstödet är uppdelat i:

1. Skönlitteratur för vuxna
2. Facklitteratur för vuxna
3. Barn- och ungdomslitteratur
4. Bildverk för vuxna
5. Klassisk litteratur
6. Tecknade serier
7. Litteratur på invandrar- och minoritetsspråk
8. Nationella minoriteters litteratur
9. Elektroniskt publicerad litteratur

Allmänna villkor

Stödet regleras i föreskrifter som fastställts av Kulturrådets styrelse och i förordningen (1998:1469) om statligt litteraturstöd.

Litteraturstöd kan sökas av förlag eller annan utgivare som är verksam i Sverige och har registrerat företag.

Stödet avser med vissa undantag litteratur på svenska. Boken som förlaget söker stöd för ska ha svenskt ISBN-nummer (fås från ISBN-centralen vid Kungliga biblioteket, <http://www.kb.se/ISBN/ansokan.htm>) Litteraturstödet är i huvudsak ett efterhandsstöd, vilket innebär att förlaget söker stöd när boken kommit ut. Undantag kan göras för bildverk för vuxna

samt serier och översatta klassiker, för vilka man kan söka stöd redan på produktionsstadiet. I sällsynta fall kan även annan utgivning få förhandsbesked om det gäller särskilt kostnadskrävande produktioner. Bok som fått förhandsbesked ska vara utgiven senast två år efter att beslut om stöd fattats. Stödet betalas ut när boken är klar.

Stöd kan sökas för böcker som utgivits under de senaste sex månaderna och endast för första upplagan.

En bok som beviljats litteraturstöd får automatiskt också distributionsstöd, vilket innebär att de litteraturstödda titlarna distribueras till samtliga huvudbibliotek. Ett villkor för stöd är därför att den sökande kan leverera 292 exemplar av boken.

Krav på förlagsnettopris (f-pris) och kvalitet

För att kunna ansöka om stöd får boken inte vara för dyr i förhållande till antalet sidor. Skälet för detta är att litteraturstödet ska ha en prisdämpande effekt. Uppgifter om högsta tillåtna f-pris (förlagsnettopris: det pris förlaget säljer boken för exklusive moms), finns i tabellbilagan (se länk). Nivåerna för högsta tillåtna f-pris fastställs årligen efter överläggningar med företrädare för bokbranschen. Om f-priset överskrider med ett intervall i tabellen reduceras stödet. Större överskridande gör att boken inte tas upp till behandling. När det gäller böcker som på grund av format och färgillustrationer har exceptionellt höga produktionskostnader kan Kulturrådet medge ett högre f-pris än det som anges i tabellen. Uppgifter om produktionskostnaderna ska då anges i ansökan.

Boken ska vara av god kvalitet i såväl boktekniskt som redaktionellt avseende. Läs mer om utgångspunkter för bedömning under respektive kategori.

Information om beviljade ansökningar publiceras på Kulturrådets webbplats.

Vilka böcker får inte stöd?

Stöd ges i princip inte till böcker som finansierats i sin helhet med annat statligt stöd. Festskrifter eller vänböcker är undantagna från litteraturstödet, liksom notutgivning. Läromedel, studiematerial eller vetenskapliga verk med specialistinriktning får i regel inte stöd; inte heller titlar av uppslagsbokskaraktär, hobbyböcker, årsböcker, böcker av enbart lokalt

intresse, utställningskataloger, pysselböcker, handböcker, inomreligiös litteratur, kokböcker eller reseguider.

Hur beräknas stödet?

Uppgifter om stödbelopp finns i tabellbilaga publicerad på Kulturrådets webbplats. Stödbeloppet baseras på sidantal (se tabellbilagan). Om f-priset överskrider med ett intervall i tabellen reduceras stödet.

Titlar som trycks i en första upplaga om 5 000 exemplar eller mer får stödbeloppet reducerat med 50 procent.

Det finns möjlighet att söka ett extra stöd (s k särskilt stödbelopp) för exempelvis illustrationer eller komplicerade översättningar, som medför ökade kostnader. Dessa kostnader ska då anges i ansökan. En förutsättning för att beviljas ett sådant särskilt stödbelopp är att f-priset inte överskrider det högsta tillåtna för respektive kategori.

För böcker som på grund av format och färgillustrationer har exceptionellt höga produktionskostnader, framför allt bildverk för vuxna, beräknas stödbeloppet utifrån de faktiska produktionskostnaderna. Uppgifter om dessa ska då anges i ansökan. Högsta möjliga belopp för litteraturstöd är 75 000 kr. Detta belopp halveras då upplagan överstiger 5000.

Litteraturstödet betalas ut i samband med beslutstillfället.

Vid förhandsbesked anger Kulturrådet ett preliminärt stödbelopp, som kan komma att justeras beroende på bokens slutliga utformning. Utbetalning görs då Kulturrådet fått åtta exemplar av den färdiga boken tillsammans med uppgift om utgivningsdatum, upplagestorlek och f-pris. F-priset får inte överskrida det högsta tillåtna enligt gällande tabell.

För avhandlingar som har fått statligt tryckbidrag reduceras stödbeloppet.

Stödbeloppen avser böcker med normal kvalitet. För tekniskt enkla utgåvor och pocketböcker görs ett avdrag med 15 procent.

Distribution till biblioteken

För att litteraturen ska ha möjlighet att nå läsarna distribueras de böcker som fått litteraturstöd till huvudbiblioteken i varje kommun. Förlaget ska leverera varje titel som fått litteraturstöd i 292 exemplar till ISYDistribution som hanterar distributionen till biblioteken på uppdrag av Kulturrådet.

Som ersättning för de levererade böckerna får förlaget 50 procent av bokens f-pris multiplicerat med 292. Distributionsstödet betalas ut samtidigt med litteraturstödet. Leveranser för distributionsstödet är fraktfria för förlaget. Kulturrådet lämnar särskilda anvisningar om hanteringen i samband med beslut om stöd. Kulturrådet gör regelbundet uppföljningar av hur förlagen levererar litteraturstödda titlar till distribution. Om det visar sig att ett förlag inte kan fullfölja sina åtaganden måste både litteraturstöd och distributionsstöd återbetalas.

Hur söker man stöd?

Ansökan görs online på Kulturrådets webbplats:

www.kulturradet.se/bidragonline.

Samtidigt ska förlaget skicka ett exemplar av den färdiga boken till Kulturrådet. När Kulturrådet granskat och godkänt ansökan får förlaget en sändlista per e-post till den arbetsgrupp som ska behandla ansökan, och boken ska då skickas ut till ledamöterna så snart som möjligt.

Om ansökan gäller förhandsbesked ska manuskript skickas till Kulturrådet. (Se vidare information under respektive stödkategori.)

För ansökningar om litteratur på invandrar- och minoritetsspråk finns särskilda blanketter. Dessa kan skrivas ut från Kulturrådets webbplats.

Handläggningstiden är ungefär två månader. Sammanträdesplan finns på Kulturrådets webbplats.

Kan beslut omprövas?

Enligt förordningen (1998:1469) om statligt litteraturstöd, § 17, får Kulturrådets beslut om litteraturstöd inte överklagas. En titel som har avslagits kan dock, om särskilda skäl föreligger, prövas på nytt. Förlaget ska då begära förnyad prövning snarast efter meddelande om beslut. Beslut om förnyad prövning fattas av den arbetsgrupp som fattat det tidigare beslutet. Förnyad prövning kan bara göras en gång per titel.

1. Skönlitteratur för vuxna

Stödet omfattar romaner, noveller, dikter, dramatik, aforismer, essäer, biografier med skönlitterär anknytning, litteraturvetenskap samt debatt- och rapportböcker med skönlitterär prägel.

Utgångspunkter för bedömning av bokens kvalitet är intensitet, originalitet, komplexitet; förnyelse eller självständighet ifråga om litterär teknik, gestaltning av idéer och erfarenheter samt förmåga att överskrida olika typer av genreförväntningar. För att främja mångsidighet i bokutgivningen tas särskild hänsyn till debutanter.

Vid bedömning av litteraturvetenskaplig litteratur, avhandlingar och essäer, ställs krav på vetenskaplighet, begriplighet, tillgänglighet och intresse för en läsekrets utanför den akademiska.

För att beviljas stöd krävs att boken är av god kvalitet såväl tekniskt som redaktionellt.

För skönlitteratur i svensk översättning gäller, förutom ovanstående bedömningsgrunder, att översättningen är av god kvalitet och i första hand utgår från originalverket. Exempelvis bör översatta antologier förses med uppgifter om tidigare publicering etc. För att främja mångsidighet tas särskild hänsyn till geografisk, kulturell och språklig spridning.

Förfrågningar: Maria Ågren, e-post maria.agren@kulturradet.se, tel. 08-519 264 09.

2. Facklitteratur för vuxna

Stödet omfattar facklitteratur i vid bemärkelse och gäller såväl svensk som till svenska översatt facklitteratur. Facklitteratur inom områdena konst och skönlitteratur bedöms dock inom arbetsgruppen för bild respektive de skönlitterära arbetsgrupperna. Vid sidan av kravet på kvalitet tar arbetsgruppen hänsyn till tillgången på och behovet av litteratur inom olika facklitterära områden.

Utgångspunkter för bedömning av bokens kvalitet är tillförlitlighet i sak, tillförande av ny kunskap, aktualitet, tillgängligt språk. För att främja mångsidighet tas särskild hänsyn till om boken behandlar ett område där litteratur saknas.

Förfrågningar: Maria Ågren, e-post maria.agren@kulturradet.se, tel. 08-519 264 09.

3. Barn- och ungdomslitteratur

Stödet omfattar barn- och ungdomslitteratur i såväl svenskt original som i svensk översättning, både skönlitteratur och facklitteratur. Inom stödet finns

följande kategorier: bilderböcker (genomillustrerade i fyrfärg), kapitelböcker för barn, ungdomsromaner, samt faktaböcker för barn.

Utgångspunkter för bedömning av bokens kvalitet är dess intensitet, originalitet och komplexitet. Vad gäller faktaböcker tas hänsyn till tillgången på och behovet av litteratur inom olika ämnen. För att främja mångsidighet tas särskild hänsyn till geografisk, kulturell och språklig spridning samt till debutanter.

Förfrågningar: Tua Stenström, e-post tua.stenström@kulturradet.se, tel. 08-519 264 51.

4. Bildverk för vuxna

Stödet omfattar konst- foto- och bildböcker för vuxna, samt facklitteratur inom områdena konst, arkitektur- och kulturhistoria. Stödet ska i första hand sökas för färdig bok.

Om ansökan gäller förhandsbesked ska boken beskrivas så väl som möjligt för att underlätta för arbetsgruppen att ta ställning till materialet. Uppgifter om format, layout, papperskvalitet, formgivning och ett så fullständigt manuskript som möjligt, helst en dummy, ska skickas in samtidigt med ansökan.

Utgångspunkter för bedömningen av bokens kvalitet är innehållsmässigt och rytmiskt samspel mellan skrift och bild, en adekvat layout och att bokens grafiska helhetsform svarar mot bokens innehåll. Om text utgör en bärande del av bokens uttryck ska den motsvara de kvalitetskriterier som formulerats för fack- respektive skönlitteratur. Kravet på svensk text är inte definitivt när det gäller bildverk, men om texten är avgörande för förståelsen av verket måste den finnas på svenska. Vidare bedöms bildernas självständighet och originalitet, formmässig och stilistisk genomarbetning och gestaltning. För att främja mångsidighet tas särskild hänsyn till konstnärskap och konstområden som särskilt behöver belysas.

Förfrågningar: Lillemor Wisén, e-post lillemor.wisen@kulturradet.se, tel. 08-519 264 83.

5. Klassisk litteratur

Stödet omfattar klassisk litteratur inom alla stödkategorier utom litteratur på invandrar- och minoritetsspråk. Med klassisk litteratur jämställs allmänt erkänd 1900-talslitteratur som gavs ut första gången för minst 20 år sedan.

Stöd kan också ges till utgåvor som på ett produktivt sätt ifrågasätter eller reviderar en etablerad klassikerkanon. Utgångspunkten för arbetsgruppernas bedömning är den litterära kvaliteten och andra kvaliteter av relevans för respektive kategori.

- Utgåvan ska vara textkritiskt tillförlitlig samt försedd med informativa och kompetenta förord och kommentarer. Rena nytryck får i allmänhet inte stöd.
- När det gäller skönlitteratur bör det vara ett avslutat författarskap som kan överblickas.
- Texten måste ha ett självständigt värde; det räcker inte med författarskapets status.
- För utländska klassiker bedöms också översättningens kvalitet liksom behovet av nyöversättning.
- Utgåvan ska fylla ett tomrum på bokmarknaden. Om verket finns tillgängligt i bokhandeln eller antikvariskt i nyligen utgångna utgåvor ges inte stöd.

Förhandsbesked kan beviljas om utgåvan är särskilt kostnadskrävande. Till ansökan om förhandsbesked bifogas, när det gäller utländska klassiker, ett exemplar av originalverket samt översättningsprov (minst en fjärdedel av verket).

Beslut om stöd till klassisk litteratur fattas av arbetsgrupperna för respektive litteraturkategori.

Förfrågningar: se respektive stödkategori.

6. Tecknade serier

Stödet omfattar tecknade serier för barn, ungdomar och vuxna.

Utgångspunkter för bedömning av bokens kvalitet är verkets intensitet, originalitet och komplexitet. Serier för barn, svenska originalserier och debutanter prioriteras.

Stödet ska i första hand sökas för färdig bok. Om det finns särskilda skäl kan förlaget ansöka om förhandsbesked. Arbetsgruppen måste i sådana fall ha ett så färdigt material som möjligt att ta ställning till.

Förfrågningar: Lillemor Wisén, e-post lillemor.wisen@kulturradet.se, tel. 08-519 264 83.

7. Litteratur på invandrar- och minoritetsspråk

Stödet omfattar stöd till litteratur på invandrar- och minoritetsspråk samt översättningar till invandrar- och minoritetsspråk av barn- och ungdomsböcker. Ansökningar om stöd till litteratur skriven av författare som är bosatta i Sverige och som skriver på sitt modersmål prioriteras. Stöd ges inte till översatta vuxenböcker.

Stöd kan sökas av förlag eller annan utgivare som har verksamhet i Sverige. Mer information kan hämtas på Kulturrådets webbplats. Se http://www.kulturradet.se/upload/kr/bidraginformation/info_invastod_2007.pdf

Utgångspunkter för bedömning är, förutom bokens kvalitet (se kriterier för skön- fack- och barn/ungdomslitteratur,) olika språkgruppers tillgång till och behov av litteratur för både vuxna och barn.

Förfrågningar om litteratur för vuxna: Lillemor Wisén, e-post lillemor.wisen@kulturradet.se, tel. 08-519 264 83.

Förfrågningar om barn- och ungdomslitteratur skriven på eller översatt till invandrar- och minoritetsspråk: Tua Stenström, e-post tua.stenström@kulturradet.se, tel. 08-519 264 51.

8. Nationella minoriteters litteratur

Det finns särskilda medel inom litteraturstödet för insatser för att främja utgivning och distribution av nationella minoriteters litteratur. De fem grupper som utgör nationella minoriteter i Sverige är samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar. Minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli (tornedalsfinska).

För att främja utgivning på nationella minoritetsspråk kan produktionsstöd som avser enskilda titlar lämnas i förhand till förlag.

Stöd kan även sökas för insatser för att främja utgivning och distribution av nationella minoriteters litteratur. Detta gäller övriga kostnader som ett förlag har för sin utgivnings- eller distributionsverksamhet.

Ansökningstid är den 1 maj och den 1 november. Ansökningar behandlas av Kulturrådets referensgrupp för nationella minoriteters språk, kultur och litteratur. Beslut om medel fattas av Kulturrådets generaldirektör.

Förfrågningar: Heli Hirsch, e-post heli.hirsch@kulturradet.se,
tel. 08-519 264 88

Efterhandsstöd för enskilda boktitlar kan även sökas via stödet till utgivning av litteratur på invandrar- och minoritetsspråk samt stödet till utgivning av barnlitteratur på invandrar- och minoritetsspråk. Dessa ansökningar behandlas löpande under året. Beslut fattas av arbetsgruppen för stöd till litteratur på invandrar- och minoritetsspråk respektive av gruppen för barn- och ungdomslitteratur.

Förfrågningar: se punkt 3 respektive 7.

9. Elektroniskt publicerad litteratur

Stöd till elektroniskt publicerad litteratur kan ges i efterhand för produktion av elektronisk originalutgåva eller för nyutgåva som skiljer sig väsentligt från tidigare utgåva. I vissa fall kan förhandsbesked beviljas. Till ansökan bifogas då provutgåva eller annat material som behövs för att bedöma ansökan. Om ansökan gäller efterhandsstöd bifogas en färdig produkt i ett exemplar (gäller inte webbpublicerade eller andra icke-fysiska utgåvor).

För elektroniska utgåvor gäller samma kvalitetskrav på det litterära eller sakliga innehållet som för övriga stödkategorier, men hänsyn tas även till utnyttjandet av mediets möjligheter att utveckla presentationsformen.

Av publikationer som utgår från en tryckt förlaga krävs t.ex. musik eller dramatisering, som gagnar utgåvan och den framförda texten. Produkten ska utnyttja de tekniska resurserna i fråga om t.ex. speltid och kvalitet på ljudåtergivning.

Elektronisk utgåva som publiceras på webben ska förses med metadata enligt Dublin Core och hållas tillgängligt i minst 1 år från första registrerat publiceringsdatum.

Beslut om stöd till elektronisk utgåva fattas av arbetsgrupperna för respektive litteraturkategori (se punkterna 1–8 ovan).

Förfrågningar: se respektive stödkategori.